

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10To/30/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8521010307
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Monok
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8521010307.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Monoka a sudcov JUDr. Petra Tobiaša a JUDr. Evy Rešatkovej na verejnom zasadnutí konanom dňa 08.11.2023, v trestnej veci proti obžalovanému A. B. C. pre prečin ohovárania podľa § 373 ods. 1 Tr. zákona, o odvolaniach obžalovaného a poškodenej D. E. F. proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 8T/61/2021 zo dňa 26.04.2023 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. f), ods. 3 Tr. poriadku z r u š u j e napadnutý rozsudok vo výroku o uložení povinnosti obžalovanému nahradiť škodu a vo výroku o odkázaní poškodenej D. E. F. so zvýškom nároku na náhradu škody na civilný proces.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. poriadku

obžalovanému A. B. C., nar. XX.X.XXXX v G., trvale bytom H. XXXX/XX, I. J.,

u k l a d á

podľa § 287 ods. 1 Tr. poriadku povinnosť n a h r a d i ť poškodenej D. E. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. K. XXX, L. I. J., nemajetkovú ujmu vo výške 5.000,- (päťtisíc) eur.

Podľa § 319 Tr. poriadku z a m i e t a odvolanie obžalovaného A. B. C..

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súdu prvého stupňa bol obžalovaný A. B. C. uznaný za vinného z prečinu ohovárania podľa § 373 ods. 1 Tr. zákona na tom skutkovom základe, že

presne nezisteného dňa roku 2020 poveril B. K., nar. XX.X.XXXX, bytom I. J., ktorý bol na jeho M. úrade so sídlom N. O. P. XXX/X, I. J., zamestnaný na základe dohody o brigádnickej činnosti študenta, aby poslal dva listy týkajúce sa poškodenej D. E. F., bytom E. K. XXX, L. I. J., pričom

- prvý ručne napísaný list bol odoslaný riaditeľke Q. P. I. R. P. F. ako adresátovi, bez uvedenia odosielateľa, prostredníctvom pobočky Slovenskej pošty, a.s. v Hniezdnom v okrese Stará Ľubovňa dňa 4.9.2020 v presne nezistenom čase, pričom v tomto liste bolo uvedené, že ekonómka D. E. si riadne

neplní svoje pracovné povinnosti, do práce prichádza a z práce odchádza kedy chce, cez pracovnú dobu chodí po obchodoch a vybavuje si svoje veci, má rada chlapov a keďže jej manžel pracuje ako vodič kamiónu, kráti si chvíle bez neho,

- druhý list bol odoslaný do vlastných rúk manželovi poškodenej D. E. F. – R. F. na adresu E. K. XXX, XXX XX E. K., s uvedením odosielateľa „D. G., F. XX, XXX XX I. J.“, s podacím číslom K., prostredníctvom Slovenskej pošty, a.s. v Starej Ľubovni dňa 11.9.2020 v čase o 15:46 hod. pri priehradke č. 10, pričom v odoslanej obálke bol použitím tlačovej techniky vytlačovaný text, v ktorom autor textu oslovuje R. F. a následne uvádza, aby si dal pozor na ženu a ich spoločného osobného trénera A., ktorý sa mal chváliť, že so ženou R. F. mal sex, že ona je do neho buchnutá, urobí pre neho čo chce a že si spolu užívali, aj keď boli posilňovne zavreté, chodili tajne do S., stretávali sa aj v Ružbachoch, v byte kamaráta v Ľubovni, v aute, na chate, a to aj cez pracovnú dobu, aby ju R. F. nemal ako skontrolovať,

čím A. B. C. týmto svojím konaním oznámil nepravdivé údaje o poškodenej D. E. F., bytom E. K. XXX, L. I. J., aj napriek tomu, že vedel, že sú nepravdivé a že sú spôsobilé značnou mierou ohroziť jej vážnosť u spoluobčanov, poškodí ju v zamestnaní a naruší jej rodinné vzťahy.

Za to mu bol podľa § 373 ods. 1 Tr. zákona za použitia § 56 ods. 1, 2, § 36 písm. j) a § 38 ods. 3 Tr. zákona uložený peňažný trest vo výške 1.600,- eur. Pre prípad, že by výkon uloženého peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, mu podľa § 57 ods. 3 Tr. zákona bol ustanovený náhradný trest odňatia slobody v trvaní 2 mesiacov.

Súčasne podľa § 287 ods. 1 Tr. poriadku bola obžalovanému uložená povinnosť nahradiť poškodenej D. E. F. nemajetkovú ujmu vo výške 1.000,- eur, pričom so zvyškom nároku na náhradu škody bola podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku odkázaná na civilný proces.

Proti uvedenému rozsudku podali riadne a včas odvolanie obžalovaný A. B. C. voči všetkým jeho výrokom a poškodená D. E. F. voči výroku o náhrade škody.

Obžalovaný svoje odvolanie odôvodnil písomne sám, ako aj prostredníctvom svojho obhajcu. Prostredníctvom obhajcu uviedol, že s napadnutým rozsudkom okresného súdu sa nestotožňuje, a má za to, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci samej. Tvrdí, že z uznesenia o vznesení obvinenia, z obžaloby a ani z napadnutého rozsudku sa nedozvedel, akým spôsobom sa mal podieľať na oznámení nepravdivého údaja. Podľa neho nebol vyprodukovaný ani jeden dôkaz potvrdzujúci, že táto skutočnosť nie je pravdivá a že mal o tom vedomosť. Nie je mu zrejmé, na základe akých skutočností dospel súd k záveru, že oznamoval nepravdivé údaje a dokonca, že mal o tom vedomosť. Uviedol, že aj z výpovede svedka pána B. na pojednávaní konanom dňa 11.11.2022 vyplýva, že o tejto problematike viedol rozhovor s B. C. počas obdobia, keď spolu pracovali. A to bolo dávno predtým. Zdôraznil, že len požiadal B. K. o zaslanie listov, ktoré mu boli odovzdané klientom, ktorý ho navštívil v exekučnom úrade. Iné úkony z jeho strany v tejto veci vykonané neboli. Toto tvrdil od samého začiatku a mal to potvrdiť vo svojej výpovedi na pojednávaní konanom dňa 11.11.2022 aj svedok B. K., ktorý na otázku prokurátora „kto je autorom daných listov na strane 11 zápisnice z hlavného pojednávania uviedol: „raz mi spomínal, že mu to niekto doniesol, ale kto to je, to neviem“. Podľa jeho názoru v priebehu celého konania na súde a ani v prípravnom konaní nebol vyprodukovaný ani jeden dôkaz, ktorý by potvrdzoval, že je autorom týchto listov. Čiže túto skutočnosť nevytvoril ani neoznámil, oznámil ju B. K., pričom ani jeden z nich nebol jej autorom. Nie je mu potom zrejmé, na základe čoho súd dospel k záveru, že o inom oznámil nepravdivý údaj, keď k tomu nemal vyprodukovaný žiaden dôkaz. V tejto súvislosti poukázal na výpoveď svedkyne D. T. L. na hlavnom pojednávaní konanom dňa 25.01.2013 (strana č. 6 zápisnice), ako aj jej výpoveď z prípravného konania, ktorá v kritickom čase bola riaditeľkou Základnej školy v F.. Uviedla, že „ja som už povedala, že som považovala ten list za bezpredmetný a vôbec som sa tým nezaoberala a ani nemal nijaký vplyv ten list na to, aby som niečo riešilaja som tomu vtedy neverila ... povedala som jej tiež, nech to nerieši a také primitívne listy nebudem brať do úvahy, že vôbec existujú.“. Tvrdí, že svedkyňa ďalej uviedla, že má vedomosť o tom, že list zamestnancom čítali a dala im ho čítať samotná poškodená. Podľa obžalovaného z vykonaného dokazovania ďalej vyplýva, že obsah tohto listu nemal žiaden vplyv na poškodenú jednak v zamestnaní ani v osobnom živote, a že potom závery súdu nemajú žiadnu oporu a sú v rozpore so skutočným stavom veci. Je presvedčený, že možno dospieť k záveru, že tomu je tak aj pri hodnotení výpovede svedka B. K. zo strany súdu v bode 34 rozsudku. Súd tam konštatuje, a to bez akéhokoľvek dôkazu, že výpoveď

svedka kopíruje výpoveď obžalovaného pri jeho výsluchu alebo v sťažnosti proti vzneseniu obvinenia. Pričom súd konštatuje, že „aj keď niečo také svedok poprel“. Obžalovaný zastáva názor, že k takémuto hodnoteniu vykonaných dôkazov, ako urobil súd, nie je potrebný už žiadny komentár. Zdôraznil, že z ustanovenia § 373 ods. 1 Tr. zákona je zrejmé, že k naplneniu skutkovej podstaty sa vyžaduje jednak oznámenie nepravdivého údaju o fyzickej osobe, ako aj to, že nepravdivá informácia musí byť spôsobilá v značnej miere predpokladaný následok vyvolať. Čiže miera ohrozenia dotknutej osoby musí byť značná. Preto nepostačuje akékoľvek ohrozenie, ale skutočne musí ísť o ohrozenie zásadnejšieho charakteru, a to aj z toho pohľadu, že ide o ohrozovací trestný čin (viď uznesenie NS ČR sp. zn. 5Tdo 82/2003 z 05.02.2003 a sp. zn. 11Tdo 15/2008 z 08.07.2008). Z uvedeného vyplýva, že nie každé šírenie nepravdivej informácie je postihnutelné podľa § 373 ods. 1 Tr. zákona, ale musí ísť o také konanie, ktoré je spôsobilé v značnej miere spôsobiť deklarovaný následok. Je nevyhnutné, aby medzi konaním páchatel'a a následkom bola príčinná súvislosť (R 41/1970). Poukazuje na to, že z judikatúry rezonuje záver, že úmysel páchatel'a sa musí nevyhnutne vzťahovať aj k okolnosti, že oznamuje nepravdivý údaj (R 44/1965, R 49/1983, R 20/1986, R 63/1991). Podľa neho táto judikatúra vyžaduje od páchatel'a vedomosť o tom, že ním oznamovaný údaj je nepravdivý. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Tz 34/82 zo 04.06.1982 (publikovaný pod R 49/1983) výslovne vyplýva, že „pri trestnom čine ohovárania sa po subjektívnej stránke vyžaduje, aby páchatel' vedel o nepravdivosti rozširovaného údaja a o tom, že ním môže v značnej miere ohroziť vážnosť iného u spoluobčanov. Nepostačuje, aby páchatel' mal v tomto smere len eventuálny úmysel“. Zdôraznil, že úmyselné zavinenie páchatel'a musí s poukazom na § 17 Tr. zákona pokrývať všetky zákonné znaky trestného činu, a to najmä pokiaľ ide o vedomostnú zložku úmyselného zavinenia. To podľa neho znamená, že pokiaľ páchatel' nevie, že ním prezentovaný údaj je nepravdivý, ale naopak má za to, že je pravdivý, tak potom u neho absentuje vedomostná zložka úmyselného zavinenia. Upriamil pozornosť aj na uznesenie NS ČR pod sp. zn. 5Tdo 873/2002 zo 07.11.2002, podľa ktorého skutočnosť, že viaceré rozširované údaje boli hanlivé, neoverené a nepravdivé a súčasne spôsobilé privodiť vážne ohrozenie vážnosti napadnutých osôb, charakterizuje objektívnu stránku trestného činu ohovárania, ale samo o sebe nevytvára nič o tom, či o uvedenej povahe údajov obvinený vedel a či bol uzročený s následkom, ktorý ich šírením mohol vyvolať. Záverom pre úplnosť považuje za potrebné zdôrazniť, že v prípade prečinu ohovárania podľa § 373 ods. 1 Tr. zákona je nevyhnutné v zmysle § 10 ods. 2 Tr. zákona zohľadniť aj materiálnu stránku vecí, pričom nemožno opomenúť ani tú skutočnosť, že pri tomto prečine je potrebné do úvahy vziať aj princíp ultima ratio (R 96/2014, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Tdo/36/2014 a sp. zn. 1TdoV/10/2015). Aj napriek tomu, že na uvedené rozhodnutia najvyšších súdnych autorít SR, ako aj ČR poukazoval už v záverečnej reči, okresný súd na uvedenú judikatúru neprihliadol. V napadnutom rozhodnutí sa vôbec o nej nezmieňuje a jednoznačne rozhodol v súlade s návrhom prokuratúry, a to bez toho, aby sa s predloženými návrhmi akýmkoľvek spôsobom vysporiadal a zaoberal sa skutočným stavom vecí. S prihliadnutím k uvedeným skutočnostiam má za to, že v jeho konaní, ktorým splnením žiadosti svojho klienta, poveril svojho brigádnika, nejde o protiprávne konanie, tobôž o trestný čin ohovárania. Preto navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a jeho spod obžaloby v celom rozsahu oslobodiť.

Obžalovaný svoje odvolanie odôvodnil aj veľmi rozsiahlym vlastným podaním. V ňom popísal priebeh trestného konania a vykonaného dokazovania. Zdôraznil, že na hlavnom pojednávaní odmietol vypovedať, lebo bol predvedený. Je presvedčený, že jeho priznanie v prípravnom konaní nie je možné chápať ako priznanie k spáchaniu skutku, ale len ako priznanie k tomu, že poveril B. K., aby poslal listy týkajúce sa poškodenej. Tvrdí, že nikdy poškodenej nechcel ublížiť, nesledoval ju, z komunikácie s K. nevyplývala jeho požiadavka na zisťovanie súkromia poškodenej a považuje za nespravodlivé niesť zodpovednosť za to, že K. pochybil a doručoval listy inak, než to mal urobiť. V ďalšom obžalovaný spochybňuje vykonané dôkazy, ich zákonnosť, pričom podľa neho z nich nevyplýva, aby naplnil znaky predmetného prečinu a že vôbec spáchal predmetný skutok. Podľa neho súd nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy a dospel k nesprávnemu záveru, že skutok sa stal a že naplnil skutkovú podstatu trestného činu. Stotožňuje sa pritom so záverečnou rečou svojho obhajcu a poukázal aj na svoju záverečnú reč. Namietla tiež nezákonnosť prípravného konania, jednotlivých úkonov, rozhodnutí, vrátane príkazov, ako aj zaujatosť OČTK, prietahy, rozsah skráteného vyšetrovania, kapcióznosť a sugestívnosť otázok, zadržanie K. a seba ako podozrivých či výsluch K. ako svedka, keď bol podozrivý. Pritom poskytuje vlastný výklad skutkového deja a vlastné hodnotenie vykonaných dôkazov. Tvrdí, že pokiaľ poškodená otvorila list adresovaný riaditeľke školy, tak porušila listové tajomstvo. Porušiť mala aj povinnosť mlčanlivosti, lebo odpovedala na otázku policajta, koľko má obžalovaný zamestnancov. Namietla aj nepreukázanie nepravdivosti údajov v liste, jeho vedomosti o ich nepravdivosti a spôsobilosti

údajov v liste v značnej miere ohroziť poškodenú. Je presvedčený o chýbajúcom úmyselnom zavinení a chýbajúcej materiálnej stránke trestného činu a poukazuje na potrebu aplikovať zásadu ultima ratio.

Poškodená D. E. F. svoje odvolanie písomne odôvodnila prostredníctvom splnomocnenca tak, že náhrada nemajetkovej ujmy priznaná jej v sume 1.000,- eur nie je vzhľadom na okolnosti prípadu adekvátne k rozsahu jej spôsobenej ujmy. Vykonaným dokazovaním (najmä svedkyne S.) bolo podľa nej jednoznačne preukázané, že absolútne nepravdivé informácie šírené obžalovaným sa dostali do širokého okruhu osôb z jej bližšieho, ako aj širšieho okruhu rodinných príslušníkov, kamarátov a známych, ako aj úplne cudzích ľudí a jej najužšia osobnostná sféra sa stala predmetom dohadov, diskusií a posmeškov aj úplne cudzích ľudí. Je presvedčená, že nemajetková ujma v uplatnenej sume 5.000,- eur je spôsobilá aspoň čiastočne vynahradiť ujmu, ktorú utrpela konaním obžalovaného, ktorý absolútne nepríjemným spôsobom preukázateľne zasiahol do jej pracovného, osobného a rodinného života. Považuje za potrebné zdôrazniť, že iba náhodou neprišla o zamestnanie a jej manželstvo nebolo rozvrátené, pričom ona samotná sa absolútne bez akejkoľvek viny musela obhajovať v zamestnaní a predovšetkým pred vlastným manželom a blízkym okolím vysvetľovať a vyvracať absolútne nepravdivé údaje, ktoré boli zo strany obžalovaného šírené bez akéhokoľvek reálneho podkladu a taktiež znášať nepravdivé potupné klebety. Taktiež chce zdôrazniť, že účinky konania obžalovaného pretrvávajú doteraz, keďže ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, rôzne nepravdivé klebety a fámy sa šíria naďalej a podľa jej názoru ani odsudzujúci rozsudok nezabráni tomuto šíreniu do budúcnosti, čo zvyšuje nebezpečnosť jeho konania a presahuje aj prebiehajúce trestné konanie. Výška priznanej nemajetkovej ujmy je vzhľadom aj na majetkové pomery (v tomto smere nebolo vykonané žiadne dokazovanie) obžalovaného iba symbolická a nie je to pre neho suma, ktorá by pre neho predstavovala akúkoľvek finančnú záťaž. Naproti tomu jeho konanie spôsobila v jej osobnom živote nepomerne väčšie nemateriálne škody, ktoré sa ťažko dajú nahradit' finančnou sumou a už vôbec nie tak nízkou. V kontexte uvedeného je podľa nej potrebné brať do úvahy, že obžalovaný je verejným činiteľom a reprezentuje nielen exekútorský stav, ale aj právo všeobecne, pričom ide o práva známej osobe, ktorá by mala (v najširšom slova zmysle) zákony dodržiavať, správať sa a konať v súlade s nimi. Samotný súd konštatuje, že je ťažko zistiť kam všade sa nepravdivé informácie šírené obžalovaným o jej osobe dostali, čo zvyšuje nebezpečenstvo konania obžalovaného a tým priamo úmerne aj výšku nemajetkovej ujmy. Fakt, že sa s ňou manžel nerozvedol vďaka jej snahe, ktorú by za normálnych okolností nemusela vynakladať, ako aj jeho duševnej vyspelosti nerozvedol, čo je v podstate tiež dielom náhody, nemožno brať na prospech obžalovaného a byť dôvodom na určenie tak nízkej sumy (v kontexte závažnosti a následkov konania obžalovaného v prejednávanej trestnej veci), akou suma 1.000,- eur v tomto prípade je. Nesúhlasí s tým, že obžalovaný sa jej reálne a hlavne úprimne ospravedlnil. Išlo z jeho strany o čistú a hlavne účelovú špekuláciu, keďže následne svoje ospravedlnenie v podstate vzal späť, rovnako tak aj vyhlásenie o svojej vine, preto sa uvedené „ospravedlnenie“ nemôže považovať za formu morálneho zadostučinenia a byť dôvodom na zníženie požadovanej sumy nemajetkovej ujmy. Taktiež nesúhlasí s tým, že obžalovanému nemožno pričítať plnú zodpovednosť za následky zverejnenia listu riaditeľkou základnej a materskej školy, pretože pokiaľ by listy s hrubo osočujúcimi ohováračskými klamstvami, ktorých jediným účelom jej bolo čo najviac ublížiť bez jej absolútne žiadnej šance sa brániť neposlal, nič by sa nezverejnilo, takže za svoje konanie nesie plnú zodpovednosť so všetkými z toho vyplývajúcimi konzekvenciami. Taktiež nemožno zabudnúť na skutočnosť, že prebiehajúce trestné konanie bolo prezentované v médiách. Na základe uvedeného navrhla, aby odvolací súd rozsudok zrušil z dôvodov podľa § 321 ods. 1 písm. d), f) Trestného poriadku a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vrátil vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol tak, že obžalovaného zaviazá na zaplatenie náhrady škody poškodenej v sume 5 000,- eur, a to do 15-ich dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. Alternatívne navrhla, aby odvolací súd rozsudok zrušil z dôvodov podľa § 321 ods. 1 písm. d), f) Trestného poriadku a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol po zrušení rozsudku súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade škody vo veci sám tak, že obžalovaného zaviazá na zaplatenie náhrady škody poškodenej v sume 5.000,- eur, a to do 15-ich dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

Krajský súd na podklade podaných odvolaní podľa § 317 ods. 1 Tr. poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaniami vytkané, pritom prihliadal len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. poriadku.

Po takomto preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že dôvodné je len odvolanie poškodenej proti výroku o náhrade škody, nie však odvolanie obžalovaného.

V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že nie sú pravdivé námietky obžalovaného o nezákonomnom postupe orgánov činných v trestnom konaní a prvostupňového súdu. Konanie pred súdom prvého stupňa, ale aj prípravné konanie, boli vykonané v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku. Trestné konanie bolo vykonané príslušnými orgánmi činnými v trestnom konaní, u ktorých nie sú dané žiadne dôvody ich vylúčenia podľa § 31 Tr. poriadku, pričom ani z ich postupu nie je možné vyvodiť pomer predpokladaný ust. § 31 ods. 1 Tr. poriadku (taký nezistil ani krajský prokurátor pri rozhodovaní o námietke obžalovaného dňa 02.12.2021). Skrátené vyšetrovanie vykonal policajt uvedený v § 10 ods. 7 písm. d) Tr. poriadku, pričom rozsah potrebných úkonov určil prokurátor svojím pokynom. Lehota dvoch mesiacoch na skončenie skráteného vyšetrovania (§ 203 ods. 2 Tr. poriadku) má len poriadkový charakter, jej prekročenie nespôsobuje nezákonnosť trestného stíhania a zabezpečených dôkazov, pričom v danom prípade trvanie skráteného vyšetrovania zodpovedalo rozsahu úkonov vykonaných v prípravnom konaní na podklade pokynu prokurátora.

Trestnému poriadku zodpovedal aj postup prvostupňového súdu, pri ktorom v súlade s ust. § 120 ods. 1, § 247 ods. 5 Tr. poriadku na hlavné pojednávanie bol dňa 26.10.2022 obžalovaný predvedený. Napriek tomu, že bol podľa § 120 ods. 2 Tr. poriadku opakovane v predvolaniach na hlavné pojednávanie poučený o povinnosti predložiť vyjadrenie ošetrojúceho lekára o nemožnosti zúčastniť sa úkonu pre zdravotný stav, tak bez predloženia takéhoto vyjadrenia ošetrojúceho lekára sa nedostavil na hlavné pojednávania 23.05.2022, 29.06.2022 a ani 14.09.2022. Prvostupňový súd si tak sám zisťoval príslušných lekárov obžalovaného a jeho zdravotnú spôsobilosť zúčastniť sa hlavného pojednávania a zistil, že dňa 23.05.2022 i 14.09.2022 obžalovaný bol schopný sa hlavného pojednávania zúčastniť, no napriek tomu sa nedostavil a opakovane jeho vykonanie zmaril. Keďže obžalovaný sa na hlavné pojednávanie nedostavil bez dostatočného ospravedlnenia, prvostupňový súd správne na zabezpečenie riadneho priebehu hlavného pojednávania dňa 26.10.2022 obžalovaného dal predviesť (ten sa v čase predvedenia nachádzal na svojom M. úrade).

Z obsahu spisu je tiež zrejmé, že v konaní pred súdom prvého stupňa boli zabezpečené práva obžalovaného na obhajobu a boli zákonným spôsobom vykonané všetky dostupné dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na spravodlivé rozhodnutie. Súd vykonané dôkazy vyhodnotil spôsobom uvedeným v § 2 ods. 12 Tr. poriadku a takýmto postupom dospel k správny skutkovým a následne i právny záverom.

V odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, ktoré konkrétne dôkazy vo veci vykonal, ktoré skutočnosti z nich vyplývali a na základe ktorých konkrétnych dôkazov svoje skutkové závery ustálil. Podrobne a logicky popísal akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj to, prečo obrane obžalovaného neveril a akými právnymi úvahami sa spravoval. V tomto smere sú dôvody napadnutého rozsudku podrobné a vecne správne, s týmito sa krajský súd v celom rozsahu stotožňuje a preto na ne aj v podrobnostiach poukazuje. Len vzhľadom na odvolacie námietky obžalovaného odvolací súd považuje za potrebné niektoré skutočnosti zvýrazniť a doplniť.

Obžalovaný spáchanie trestného činu poprel, brániac sa najmä tým, že on anonymné listy s obsahom týkajúcim sa poškodenej nenapísal, ale iba požiadal B. K. o ich doručenie poškodenej a jej manželovi. Preto je presvedčený, že nemôže zodpovedať za to, že ich B. K. doručil inak, než ho žiadal. Navyiac podľa neho nebola preukázaná ani nepravdivosť údajov v predmetných listoch.

Napriek obrane obžalovaného aj podľa krajského súdu výrok o vine je možné oprieť o súhrn dôkazov, ktoré po ich zhodnotení jednoznačne a bez akýchkoľvek rozumných pochybností odôvodňujú záver, že sa skutok stal a že ho ako trestne zodpovedný subjekt spáchal obžalovaný.

Prečinu ohovárania sa podľa § 373 ods. 1 Tr. zákona dopustí ten, kto o inom oznámi nepravdivý údaj, ktorý je spôsobilý značnou mierou ohroziť jeho vážnosť u spoluobčanov, poškodiť ho v zamestnaní, v podnikaní, narušiť jeho rodinné vzťahy alebo spôsobiť mu inú vážnu ujmu.

Skutková podstata tohto trestného činu poskytuje ochranu cti a dobrej povesti človeka pred ohováraním, ktoré môže vážnym spôsobom narušiť jeho rodinný, pracovný a spoločenský život. Ľudská dôstojnosť,

osobná česť a dobrá povesť sú mravnými hodnotami človeka v spoločnosti, ktoré požívajú ochranu aj podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Oznámením nepravdivého údajja je oznámenie informácie o inom, ktorá je v rozpore so skutočnosťou, a to hoci len jednej osobe rozdielnej od ohováraného za predpokladu, že takáto správa je spôsobilá značnou mierou ohroziť jeho vážnosť u spoluobčanov, poškodiť ho v zamestnaní, v podnikaní, narušiť jeho rodinné vzťahy alebo spôsobiť mu inú vážnu ujmu. K oznámeniu môže dôjsť akýmkoľvek spôsobom, a to písomne, ústne, prostredníctvom verejného oznamovacieho prostriedku, letákov a podobne. Nepravdivý údaj musí byť spôsobilý značnou mierou ohroziť vážnosť ohováraného u spoluobčanov, čo je potrebné hodnotiť podľa okolností konkrétneho prípadu, najmä s prihliadnutím k postaveniu dotknutej osoby, jej charakterovým a mravným vlastnostiam, ďalej k povahe oznamovaného údajja, okolnostiam oznámenia, rozšírenia takej informácie a podobne. Za poškodenie v zamestnaní sa považuje možnosť preradenia na nižšiu či menej zodpovednú funkciu, možnosť výpovede a podobne. Za narušenie rodinných vzťahov sa rozumie možnosť vážnych rozporov medzi manželmi, ktoré môžu viesť až k rozvratu manželstva, závažné narušenie vzťahov medzi rodičmi a deťmi, poprípade medzi ostatnými blízkymi príbuznými a podobne. Inou vážnou ujmu je ujma, ktorá sa významne ohováraného dotýka a za ktorú sa považuje napríklad ohrozenie politickej kariéry. K ohrozeniu vážnosti u spoluobčanov nemusí dôjsť, stačí, že nepravdivý údaj je k tomu spôsobilý, aj keď v konkrétnom prípade nič takého nehrozí (napríklad pre celkom zjavnú nepravdivosť alebo nezmyselnosť takého údajja alebo pre mimoriadnu dôveru, ktorú požíva ohováraná osoba) [pozri bližšie uznesenie NS ČR sp. zn. 6Tdo 1147/2015 z 19.11.2015].

Po subjektívnej stránke sa pri prečine ohovárania podľa § 373 ods. 1 Tr. zákona vyžaduje úmysel, pričom postačí úmysel nepriamy [§ 15 písm. b) Tr. zákona]. V súvislosti s odvolacími námietkami obžalovaného je potrebné zdôrazniť, že rozhodnutie publikované ako R 49/1983, pokiaľ ide o prvú vetu, je už nepoužiteľné, pretože súčasná úprava nevyžaduje, aby páchatel vedel o nepravdivosti oznamovaného údajja. V súčasnosti k trestnému postihu postačí uzrozenie páchatelja s tým, že údaj, ktorý o inom oznamuje, je nepravdivý, a že tento údaj je spôsobilý značnou mierou ohroziť jeho vážnosť u spoluobčanov, poškodiť ho v zamestnaní, v podnikaní, narušiť jeho rodinné vzťahy alebo spôsobiť mu inú vážnu ujmu.

Rovnako sú v predmetnej veci nepoužiteľné aj ďalšie rozhodnutia, na ktoré obhajoba v odvolaní poukazuje. Rozhodnutie R 41/1970 je nepoužiteľné preto, lebo súčasná právna úprava už nevyžaduje, aby v dôsledku konania páchatelja aj došlo k poškodeniu v zamestnaní, narušeniu rodinných vzťahov alebo k spôsobeniu inej vážnej ujmy, ale postačí, ak je nepravdivý údaj iba spôsobilý ohroziť vážnosť ohováraného osoby u spoluobčanov, poškodiť ho v zamestnaní, v podnikaní, narušiť jeho rodinné vzťahy alebo spôsobiť mu inú vážnu ujmu. Rozhodnutia označené v odôvodnení odvolania obžalovaného ako 5Tdo/82/2003, R 44/1965, R 20/1986 či R 63/1991 sa trestného činu ohovárania ani netýkajú. Pokiaľ ide o rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 5Tdo 83/2003, 11Tdo 15/2008 či 5Tdo 87/2002 označené v záverečnej reči obhajcu, oproti tam vytykaným nedostatkom v predmetnej veci skutková veta napadnutého rozsudku vyjadruje všetky znaky prečiny ohovárania podľa § 373 ods. 1 Tr. zákona, vrátane subjektívnej stránky, nepravdivosti oznamovaných údajov i ich spôsobilosti ohroziť značnou mierou.

Pokiaľ ide o skutkové námietky obžalovaného, bráni sa predovšetkým tým, že poškodenej nechcel ublížiť, ale naopak jej chcel vyjsť nezištne v ústrety tvrdiac, že mu predmetné listy boli v jeho kancelárii predložené k nahliadnutiu neznámou osobou, ktorá sa chcela u neho poradiť ohľadom vymáhania dlhu voči poškodenej a jej manželovi, pričom obžalovaný sa vzhľadom na dobré vzťahy s poškodenu rozhodol, že bude o uvedených listoch informovať nielen poškodenú, ale aj jej manžela.

Okrem iracionálnosti týchto tvrdení, tak o účelovosti a nepravdivosti uvedenej obrany obžalovaného svedčí už samotná skutočnosť, že meno neznámej osoby si obžalovaný nezapamätal, vôbec sa nepamätá ako táto osoba vyzerá, jeden z listov dal B. K. prepísať (ten dokonca zmenil rukopis) a originál hodil do koša. Prítom neznámej osobe poskytoval právnu pomoc a obsah listov považoval za taký závažný, že si ich prekopíroval a rozhodol sa s nimi oboznámiť poškodenú a jej manžela. O účelovosti svedčí aj priebeh samotného výsluchu obžalovaného, keď na odpovede na niektoré otázky potreboval dlhšie časové úseky na rozmyslenie. Na otázku: „Kto tento list napísal?“, potreboval obžalovaný na odpoveď približne 30 sekúnd, po ktorých uviedol, že „K tomu sa nebudem vyjadrovať. Ja som ho

nenapísal.“. Rovnako na otázku: „Z akého dôvodu list B. K. prepisoval?“, obžalovaný najprv odpovedal, že „Bol poškrtný, tak mi K. povedal, že to prepíše. Respektíve...“, po čom sa obžalovaný odmlčal a uviedol: „Ja si to už presne nepamätám.“, potom sa odmlčal asi na minútu a uviedol: „To, že to prepíše, to nie, to mi nepovedal. Ale presne si už nepamätám či to bolo doškrtné, či to bolo doplnené. Nechcem si vymýšľať, naozaj si to presne nepamätám.“.

O nepravdivosti uvedenej obrany obžalovaného svedčí aj to, že podľa vyjadrení poškodenej a jej manžela nemajú žiadne dlhy, okrem hypotéky v banke. Existenciu nejakej neznámej osoby, ktorá chcela voči poškodenej a jej manželovi vymáhať dlhy v značnej výške, si teda obžalovaný vymyslel.

V tejto súvislosti považuje za potrebné odvolací súd ešte dodať, že pre naplnenie znakov prečinu ohovárania podľa § 373 ods. 1 Tr. zákona nie je podstatné, či obžalovaný predmetné listy písal, ale to, že o poškodenej nepravdivý údaj oznámil, a to hoci len jednej osobe rozdielnej od ohováranej. To v danom prípade splnené nepochybne bolo, pretože nepravdivé údaje o poškodenej oznámil jednak svojmu pracovníkovi B. K. a jednak manželovi poškodenej a riaditeľke školy, v ktorej bola poškodená zamestnaná. B. K. totiž predmetné listy nedoručoval z vlastnej iniciatívy, ale doručoval ich podľa pokynov obžalovaného, ktorý bol jeho zamestnávateľom. Je nepodstatné, či obžalovaný listy doručoval poštou, kuriérnou službou, svojím pracovníkom alebo inou osobou.

O tom, že úmyslom obžalovaného nebolo poškodenej D. F. pomôcť, ale naopak jej uškodiť, popri obsahu listov a ich adresátov svedčí aj to, že listy doručoval utajeným spôsobom, v rozdielnych dňoch, na rôznych poštách a bez akéhokoľvek sprievodného listu, ktorý by ozrejmoval obžalovaným tvrdený dôvod ich doručovania. Hoci obžalovaný s poškodenou, ktorá pre neho na základe dohody o pracovnej činnosti robila účtovníctvo (mesiac predtým aj v pracovnom pomere), bol v osobnom, telefonickom i emailovom kontakte (ako sám uviedol, mal s ňou nadštandardné vzťahy), tak jej takýmto spôsobom neoznámil nielen existenciu predmetných listov, ale neoznámil jej následne ani ich doručenie. Aj táto skutočnosť vyvracia obžalovaným tvrdenú snahu pomôcť poškodenej.

O iných, než dobrých úmysloch obžalovaného svedčí aj to, že o poškodenej D. E. F. zbieral informácie a dal ju sledovať svojím pracovníkom B. K.. Svedčí o tom elektronická komunikácia medzi obžalovaným a B. K. prostredníctvom SMS správ, ktorá bola získaná z mobilného telefónu B. K.. Vyplýva z nej, že minimálne od 17.05.2020 do 22.09.2020 B. K. podľa pokynov obžalovaného sledoval poškodenú a A. O. (trénera poškodenej a jej manžela vo fitnesscentre), pričom o tom podával obžalovanému správy. Používali pritom síce skratky (napríklad J.G. – A. O., F – jeho bydlisko S., S. – G. S., R – bydlisko poškodenej K., F. – F. a ďalšie) s tým, že poškodená bola ako záujmová osoba vyjadrená v tretej osobe, resp. označená ako „ona“, prípadne používajúca vozidlo Octavia či Van. Avšak v spojení so svedeckou výpoveďou B. K. nie sú najmenšie pochybnosti o tom, že šlo o sledovanie poškodenej D. E. F..

Pokiaľ obžalovaný vo svojej výpovedi 07.05.2021 tvrdí, že to nesledoval poškodenú, ale len potreboval monitorovať B. a tak posielal K. za poškodenou, ale ten mu povedal, že sa s B. poškodená nestretla, tak tieto jeho tvrdenia nie sú pravdivé. V SMS komunikácii medzi obžalovaným a B. K. totiž nie je ani náznak, aby mal byť monitorovaný B.. Aj keď sledovanie prebiehalo minimálne od 17.05.2020, tak až v SMS z 08.09.2020 obžalovaný prvýkrát spomína B., keď B. K. píše, že „B., pamätáš si na p. B., čo ku mne chodil do práce? Je možné, že ťa sleduje, chodí na Fiat Bravo tmavá farba alebo starší Range Rover, sivý, takže buď veľmi ostražitý...“. Znamená to, že predmetom sledovania nebol B. a že tohto ani K. bližšie nepoznal a nevedel o ňom nič, ani len aké auto používa. Sám B. K. vo svojej svedeckej výpovedi priznal, že s obžalovaným komunikoval o poškodenej D. F. a že to mohlo byť asi 1 – 2 krát za týždeň v súvislosti s tým, kde sa poškodená nachádza v danom čase. Priznal aj to, že ho obžalovaný žiadal tiež o informácie o A. O..

Záujem obžalovaného o poškodenú vyvolaný poľutovaniahodnými motívmi vyplýva tiež z SMS komunikácie obžalovaného s poškodenou, ktorý má zo strany obžalovaného sexuálny podtón, a ešte zo svedeckej výpovede R. B.. Pri stretnutí s R. B. mu mal obžalovaný k poškodenej uviesť, že „ja ju platím a ona trká s trénerom“.

V súvislosti s uvedeným sledovaním poškodenej sa žiada zdôrazniť, že už na základe neho musel obžalovaný a B. K. vedieť o nepravdivosti oznamovaných údajov. Ani z jednej SMS nevyplýva, aby poškodená mala mimomanželský vzťah s inými mužmi, milenecký pomer so svojím trénerom A. O.

alebo si riadne neplnila pracovné povinnosti. Takéto skutočnosti tvrdené v predmetných listoch popreli všetky osoby, ktoré mali byť ich aktérmi, teda poškodená, jej manžel, A. O., riaditeľka školy D. T. L. i zamestnankyne školy R. U. a A. S.. Koniec koncov sa aj B. K., ktorý vykonával na pokyn obžalovaného sledovanie, vyjadril, že podľa neho údaje v listoch nie sú pravdivé. Nepravdivosť údajov v listoch nespochybňoval vo svojej výpovedi ani obžalovaný, naopak, 22.01.2021 vyhlásil, že priznáva oznámenie nepravdivých údajov o poškodenej tak, ako je to uvedené v uznesení o vznesení obvinenia.

Bolo teda preukázané, že údaje o poškodenej oznamované v predmetných listoch sú nepravdivé, a dokonca bolo preukázané aj to, že obžalovaný o tom vedel.

Ďalej je potrebné poukázať na listy, ktorých doručenie podľa pokynov obžalovaného zabezpečil jeho pracovník B. K..

Prvý list bol adresovaný Základnej škole a materskej škole v F., D. T. L., riaditeľke školy, teda nadriadenej poškodenej D. E. F., ktorá bola v tejto škole zamestnaná. Takáto presná adresa s uvedením funkcie riaditeľky a jej mena a priezviska vylučuje, aby išlo o chybu a aby mal byť list v skutočnosti adresovaný poškodenej. Potvrďuje to aj označenie pisateľov listu, ktorí v ňom boli označení ako „Tvoji zamestnanci“. Poškodená totiž nemala svojich zamestnancov, bola iba zamestnancom, pričom riaditeľkou bola D. T. L..

Predmetný list bol doručený škole 04.09.2020, pričom podaný bol na pošte v F.. Z SMS komunikácie medzi obžalovaným a B. K. zo dňa 03.09.2020 vyplýva, že obžalovaný sa pýtal B. K. „ako vyzerá naša akcia s listom pošta ZŠ F.“, na čo mu B. K. odpovedal, že „list dnes podaný na pošte v H.“.

Už z týchto skutočností je nepochybné, že B. K. predmetný list doručoval podľa pokynov obžalovaného poštou, vrátane označenia adresáta, a teda že nie je pravdivé tvrdenie obžalovaného o jeho pokyne doručiť list poškodenej D. E. F. s úmyslom jej pomôcť.

Predmetný list navyše B. K., ktorý bol v tom čase vysokoškolákom, podľa pokynov obžalovaného prepísal (čo aj obaja potvrdili) a poznal jeho obsah (tento ho dokonca zaskočil a považoval ho za nepravdivý, ako sám uviedol), čo vylučuje aj chybu pri označovaní jeho adresáta pri plnení pokynov obžalovaného. Pri prepisovaní listu K. dokonca zmenil rukopis s odôvodnením, že „tam boli napísané zlé veci a nechcel, aby niekto vedel, že to prepísal“.

Podľa obsahu tohto listu zamestnanci oznamujú riaditeľke školy, že si jej ekonómka D. E. už dlhšiu dobu robí zo svojej práce holubník a že riaditeľka to len prehliada a nič s tým nerobí. Zatiaľ čo oni makajú, poškodená si chodí do práce a z práce kedy chce a cez prázdniny v práci skoro vôbec nebola. Každú chvíľu chodí do mesta a nikto ju nekontroluje, chodí po obchodoch a vybavuje si svoje veci. Veľakrát sa poškodená nepekne vyjadruje na adresu riaditeľky. Riaditeľka si na ňu má dávať väčší pozor, aby ju nedostala do nejakej šlamastiky. Po škole sa šepká, že poškodená má rada chlapov, muž jej robí na kamióne, tak si asi kráti chvíle bez neho.

Druhý list bol adresovaný manželovi poškodenej do miesta ich spoločného bydliska. Hoci obžalovaný na doručenie dal B. K. oba listy súčasne, tak podľa pokynov obžalovaného bol druhý list B. K. doručovaný až o týždeň neskôr 11.09.2020. Odoslaný bol B. K. na pošte v Starej Ľubovni doporučené, pričom bol však zaznamenaný na kamerový záznam a opoznaný poškodenu, ktorá ho spoznala, pretože ho už predtým videla v exekútorskom úrade obžalovaného (bola tam zamestnaná v trvalom pracovnom pomere a potom na dohodu).

V tomto druhom liste adresovanom manželovi poškodenej mu anonymný kamarát píše, aby si na trénera A. a svoju ženu dával pozor. Tréner sa už kamarátom pochválil, že má s poškodenu sex, že je do neho buchnutá a urobí pre neho, čo chce. Spolu si užívali, aj keď boli posilňovne zavreté, chodili tajne do S.. Stretka mali aj kdesi v Ružbachoch a byte kamaráta v Ľubovni, v aute, na chate, dokonca aj cez jej pracovnú dobu, aby ju manžel nemal ako skontrolovať. Parádne si to užívali aj teraz cez prázdniny. V liste sa ďalej píše, že manžela poškodenej berú cvičiť, aby ich nepodozrieval a robia z neho chuja. Kamaráti sa na tom dobre bavili, že či sa A. nebojí manžela poškodenej.

Aj obsah tohto druhého listu B. K. poznal, aj tento ho zaskočil a považoval ho za nepravdivý, a preto ho doručoval manželovi poškodenej utajovaným spôsobom tak, aby ho nikto neopoznal. Z kamerového

záznamu na pošte vyplýva, že aj keď bol zaplatiť niečo pri jednej priehradke, tak poslať list šiel k inej priehradke s inou poštovou úradníčkou. Na obálke listu ako odosielateľa neoznačil seba a ani obžalovaného, ale vymysleného D. G., s vymyslenou adresou v I. J. F. XX, pričom nepripojil ani žiadny vysvetľujúci sprievodný list. Obžalovaný sa ani inak nesnažil oznámiť manželovi poškodenej či priamo poškodenej, že kto je odosielateľom listu, a ani vysvetliť jeho doručenie.

Naviac, oba listy nedal obžalovaný ani doručiť naraz poškodenej, ale jeden dal doručiť jej nadriadenej do zamestnania a druhý s týždenným odstupom jej manželovi.

Z týchto skutočností je zrejmé, že ani v prípade druhého listu nešlo o snahu obžalovaného upozorniť poškodenú na to, že „tu sú nejaké osoby, ktoré by jej mohli eventuálne ublížiť“. Aj v prípade druhého listu šlo o úmysel obžalovaného spôsobiť poškodenej ujmu, tentokrát priamo v manželskom a rodinnom živote.

Skutočnosť, že oba listy B. K. doručoval na požiadanie obžalovaného, ktorý bol jeho zamestnávateľom, potvrdili tak obžalovaný, ako aj B. K.. Svedok B. K. v prípravnom konaní dňa 04.12.2020 za prítomnosti obžalovaného tiež priznal, že prvý list išiel na Základnú a materskú školu do F.. Od A. C. dostal predlohu tohto listu a mal zohnať niekoho, kto to prepíše. A vlastne mal to odoslať na tú adresu do školy cez poštu v F.. Druhý list mal ísť R. F.. Ten list už dostal predpripravený vytlačeny. Mal ho doručiť spôsobom, že mu ho dá za stierač alebo že mu ho nejak nastrčí, ale nakoniec sa rozhodol poslať ho poštou, lebo nebola príležitosť dať ten list, napríklad za stierač auta. Za tie 2 listy dostal od obžalovaného odmenu 50,- eur.

Je síce pravdou, že na hlavnom pojednávaní svedok K. niektoré skutočnosti uvádzané v predchádzajúcej výpovedi menil, a to jednoznačne v prospech obžalovaného. Tieto zmeny však logicky vysvetliť nevedel, alebo boli priamo v rozpore s inými nespochybniteľnými dôkazmi. Napríklad na hlavnom pojednávaní začal tvrdiť, že najprv ho obžalovaný poveril odoslať, resp. doručiť listy a že až následne ho poslal niekoľkokrát pozrieť sa, kde má poškodená auto. Pritom z SMS komunikácie medzi obžalovaným a B. K. je nepochybné, že tomu tak nebolo, pretože kým sledovanie poškodenej trvalo minimálne od 17.05.2020, tak listy boli doručované až v septembri 2020. V rozpore s označením adresáta na prvom liste, ktorého sám vypisoval, a v rozpore so skoršou výpoveďou tiež začal na hlavnom pojednávaní tvrdiť, že mal prvý list doručiť poškodenej, avšak prečo výpoveď zmenil a prečo neuviedol ako adresáta poškodenú už uviesť nevedel. Hoci v skoršej výpovedi svedok jednoznačne uviedol, že za tie listy dostal od obžalovaného odmenu 50,- eur, tak na hlavnom pojednávaní to už poprel, pričom pôvodné tvrdenie mal uviesť preto, lebo bol pod stresom. Na hlavnom pojednávaní pritom súčasne uviedol, že sú to už skoro dva roky a na všetko si presne nepamätá.

Vzhľadom na uvedené rovnako ako súd prvého stupňa, ani odvolací súd nemal pochybnosti o väčšej hodnovernosti výpovede svedka B. K. zo dňa 04.12.2020, ktorá bola podaná tiež kontradiktórne za prítomnosti obžalovaného. Skutočnosť, že oba listy B. K. doručoval podľa pokynov obžalovaného potvrdzuje aj jeho SMS komunikácia s obžalovaným. Z nej je zrejmé aj to, že pri druhom liste B. K. nemal príležitosť manželovi poškodenej tento zastrčiť za stierač auta tak, ako mu nakázal obžalovaný, a preto ho doručoval poštou s uvedením vymysleného odosielateľa.

Zdôrazniť je tiež potrebné, že B. K. nemal žiaden dôvod, pre ktorý by listy doručoval adresátom a utajovaný spôsobom v rozpore s pokynmi obžalovaného.

Na základe súhrnu uvedených skutočností odvolací súd nemá pochybnosti o správnosti skutkových zistení popísaných vo výrokovej časti napadnutého rozsudku.

Správne prvostupňový súd vyhodnotil aj spôsobilosť nepravdivých oznamovaných údajov značnou mierou ohroziť vážnosť poškodenej u spoluobčanov, poškodiť ju v zamestnaní a narušiť jej rodinné vzťahy.

Prvý list bol adresovaný riaditeľke Základnej školy a materskej školy v F., ktorá v zamestnaní bola poškodenej nadriadenu. V liste sa poškodenej vytýkali také porušenia základných povinností zamestnanca, ako sú pracovať zodpovedne a riadne, plniť pokyny nadriadených, byť na pracovisku na začiatku pracovného času, využívať pracovný čas na prácu a odchádzať z neho až po skončení pracovného času [§ 81 písm. a), b) Zákonníka práce], pričom takto mala poškodená tieto povinnosti

porušovať po dlhšiu dobu. Mohli by tak byť kvalifikované ako závažné porušenie pracovnej disciplíny, ktoré je podľa § 68 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce dôvodom pre okamžité skončenie pracovného pomeru zamestnávateľom, prípadne podľa § 63 ods. 1 písm. e) Tr. poriadku dôvodom pre skončenie pracovného pomeru výpoveďou zamestnávateľa.

Je tak zrejmé, že nepravdivé údaje oznamované obžalovaným boli spôsobilé značnou mierou poškodiť poškodenú v zamestnaní. Navyiac už v tomto prvom liste sa oznamovalo, že poškodená aj počas pracovnej doby má mimomanželský pomer. Riaditeľka na preverenie tohto listu zvolala poradu, v dôsledku čoho sa nepravdivé údaje o poškodenej stali verejne známymi (už pred konaním porady ho riaditeľka čítala s asistentkou R. za účelom zistenia jeho odosielateľa). O možnosti tohto šírenia nepravdivých údajov obžalovaný, aj vzhľadom na svoj intelekt a vzdelanie, musel vedieť a byť s ním uzrozumený. Preverenie oznámeného porušenia pracovnej disciplíny vo verejnej inštitúcii je totiž bežným postupom, pričom išlo o obec a školu s menším počtom zamestnancov. Predmetné nepravdivé údaje tak boli spôsobilé značnou mierou ohroziť aj vážnosť poškodenej u spoluobčanov, a to u ďalších zamestnancov školy (asi 36 osôb) a prostredníctvom nich a školskej rady tiež medzi ďalších obyvateľov obce (F. má 1436 obyvateľov), k čomu aj skutočne došlo (potvrdila to poškodená i svedkyne R. U. a A. S.).

Nepravdivé údaje oznamované obžalovaným v druhom liste boli zase spôsobilé značnou mierou narušiť rodinné vzťahy poškodenej. Manželovi poškodenej sa ním totiž oznamovalo, že mu je manželka dlhodobo neverná a keď je pracovne mimo domova, tak si užíva s ich trénerom. Vzhľadom na účel manželstva a manželské povinnosti byť si verní a vytvárať zdravé rodinné prostredie (§ 1 ods. 2, § 18 Zákona o rodine), takéto údaje sú vždy spôsobilé na vyvolanie vážnych rozporov medzi manželmi, ktoré môžu viesť až k rozvodu manželstva (nevera patrí k najčastejším dôvodom rozvodu manželstva). V predmetnej veci nepravdivé údaje takéhoto charakteru môžu mať ešte závažnejší následok daný tým, že v prípade poškodenej a jej manžela ide o mladé manželstvo s maloletými deťmi, o čom obžalovaný bezpochyby vedel (poškodená bola aj jeho zamestnankyňou).

Zdôrazniť je tiež potrebné, že trestný čin ohovárania je z hľadiska jeho predmetu ohrozovací trestný čin, pri ktorom nebezpečenstvo nehrozí bezprostredne, ale má charakter tzv. vzdialeného nebezpečenstva, ktoré nemusí ani vzniknúť. Dokonaný je už oznámením nepravdivého údaja spôsobilého značnou mierou ohroziť vážnosť ohováranej osoby u spoluobčanov alebo spôsobiť iné zákonom predpokladané následky. Preto len skutočnosť, že s poškodenou po oznámení nepravdivých údajov nebol skončený pracovný pomer alebo nedošlo k rozvodu manželstva neznamena, že predmetný trestný čin nebol spáchaný.

Vzhľadom na uvedené aj podľa krajského súdu bolo bez akýchkoľvek dôvodných pochybností dokázané, že skutok uvedený v napadnutom rozsudku sa stal a že ho ako trestne zodpovedný subjekt spáchal obžalovaný.

Správne zistenému skutkovému stavu zodpovedá aj správna právna kvalifikácia. Obžalovaný svojím konaním naplnil všetky pojmové znaky prečinu ohovárania podľa § 373 ods. 1 Tr. zákona, pretože o poškodenej D. E. F. oznámil nepravdivý údaj, ktorý je spôsobilý značnou mierou ohroziť jej vážnosť u spoluobčanov, poškodiť ju v zamestnaní a narušiť jej rodinné vzťahy. Spáchal ho pritom vo forme priameho úmyslu podľa § 15 písm. a) Tr. zákona. Obžalovaný totiž chcel uvedeným spôsobom ohroziť záujem chránený Trestným zákonom.

Naplnená bola aj materiálna stránka prečinu, pretože vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a je závažnosť činu vyššia ako nepatrná (§ 10 ods. 2 Tr. zákona). V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že nešlo len o jeden list obžalovaného, ale že s odstupom týždňa oznámil nepravdivé údaje o poškodenej v dvoch listoch, adresovaných dvom rôznym adresátom, v ktorých zasahoval do viacerých osobnostných práv poškodenej. Nimi sa snažil poškodiť poškodenú v zamestnaní i v rodinnom živote. Bol si vedomý nepravdivosti oznamovaných údajov, čin páchal v priamom úmysle a k činu ho viedli zavrhnúťhodné pohnútky. Oznamovanie nepravdivých údajov sprevádzalo aj sledovanie poškodenej. Za týchto podmienok nie je možné hodnotiť čin obžalovaného z hľadiska materiálnej stránky inak, než že dosahuje závažnosť prečinu.

Pochybenia, ktoré by bolo možné vyhodnotiť v prospech obžalovaného, nezistil odvolací súd ani pri rozhodovaní o treste. Uložený trest totiž zodpovedá zákonu a účelu trestu tak, ako je vymedzený v § 34 ods. 1 Tr. zákona. Peňažný trest vo výške 1.600,- eur, vzhľadom na postavenie obžalovaného ako súdneho exekútora a opakovanie oznamovania nepravdivých údajov, je trestom miernym, ktorý ale aj podľa odvolacieho súdu zabezpečí ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, pričom zároveň vyjadruje aj morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou.

Odvolací súd sa však nestotožnil s rozhodnutím prvostupňového súdu o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú poškodenej priznal len vo výške 1.000,- eur, pričom so zvyškom uplatneného nároku vo výške 4.000,- eur ju odkázal na civilný proces.

Pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody v adhéznom konaní súd musí uplatňovať hmotnoprávnu úpravu predmetného nároku. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávnenými zásahmi do osobnostných práv upravujú ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Podľa odseku 2 pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa odseku 3 výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti je konanie smerujúce proti osobnej a mravnej integrite fyzickej osobe, ktoré je objektívne spôsobilé znížiť jej dôstojnosť, vážnosť a česť a ktoré ohrozuje jej postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti sa nevyžaduje vyvolanie konkrétnych následkov zásahu proti tomuto chránenému statku, ale stačí, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo aspoň ohroziť práva chránené ustanovením § 11 Obč. zákonníka (rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo 145/2013).

Neoprávneným zásahom je zásadne každé nepravdivé tvrdenie alebo obvinenie, ktoré zasahuje práva chránené ustanoveniami § 11 a nasl. Obč. zákonníka. Bezvýznamná je skutočnosť, či si bol pôvodca zásahu vedomý nepravdivosti svojho tvrdenia, alebo či išlo len o nedbanlivostné preberanie poznatkov a ich rozširovanie. Zásadne sa nedá úspešne brániť tým, že oznamovateľ šíril len tie údaje, ktoré sám počul (rozsudok NS ČR sp. zn. 28Cdo 1410/2002).

Dôsledkom každého neoprávneného zásahu do práv chránených ustanovením § 11 Obč. zákonníka je určitá ujma. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie) je vždy, v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba (uzn. NS SR sp. zn. 4Cdo/81/2011).

Vznik nároku poškodenej D. E. F. na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 1, 2 Obč. zákonníka prvostupňový súd vyhodnotil bezpochyby správne, keď zistil protiprávne konanie obžalovaného, ujmu na osobnostných právach poškodenej a príčinnú súvislosť medzi nimi. Protiprávne konanie obžalovaného spočívalo v tom, že o poškodenej oznámil nepravdivé údaje objektívne spôsobilé v značnej miere znížiť jej dôstojnosť, vážnosť v spoločnosti, poškodiť ju v zamestnaní a narušiť jej rodinné vzťahy. Ujma na osobnostných právach poškodenej vznikla tým, že bolo zasiahnuté do jej občianskej cti, ľudskej dôstojnosti a súkromia, ktorého súčasťou je aj právo na nerušený rodinný život a dobré meno. Práve konanie obžalovaného bolo konkrétnou príčinou ujmy na osobnostných právach poškodenej.

K správne mu záveru prvostupňový súd dospel aj v tom, že pre dosiahnutie zadosťučinenia za zásahy obžalovaného do osobnostných práv poškodenej nepostačuje ospravedlnenie obžalovaného. Zo správania sa obžalovaného po spáchaní predmetného trestného činu a počas trestného konania je zrejmé, že jeho písomné ospravedlnenie zaslané poškodenej nebolo úprimné a bolo vedené len snahou o dosiahnutie podmieneného zastavenie trestného stíhania. Aj vo svojom odôvodnení odvolania poškodenú v podstate označil za osobu, ktorá „na jeho adresu uvádza nepravdivé skutočnosti“, aby „dosiahla svoj skutočný cieľ“ a že „celý príbeh bol dopredu zosnovaný“. Tvrdí tam, že zámer poškodenej bol nepochybný – získať majetkovú škodu 5.000,- eur, a nie principiálne o dokázanie jeho viny. Vyjadril tiež rozhorčenie nad tým, že poškodená s manželom po tom, čo sa dozvedeli o páchatelovi, prišli k nemu do kancelárie a zamestnancom rozniesli článok o predmetnej veci publikovaný v miestnych novinách. Tieto tvrdenia obžalovaného zjavne nesvedčia o sebareflexii a ľútosti nad následkami svojho protiprávneho konania v osobnostnej sfére poškodenej a jej rodinných príslušníkov.

Nedostatočne však prvostupňový súd prihliadol na všetky skutočnosti dôležité pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, teda závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Je potrebné zdôrazniť, že zásahy obžalovaného do osobnostných práv poškodenej sú natoľko závažné, že sú trestným činom. Tieto protiprávne zásahy obžalovaného sa opakovali, keď nepravdivé údaje o hrubom porušovaní pracovných povinností poškodenu, o nepeknom vyjadrovaní sa na adresu riaditeľky a iných zamestnancov, o amorálnom spôsobe jej života a o manželskej nevere, obžalovaný s odstupom týždňa oznámil v dvoch listoch adresovaných jednak riaditeľke školy ako nadriadenej poškodenej v zamestnaní a jednak manželovi poškodenej. Oba listy obsahovali nepravdivé údaje takého závažného charakteru, že boli spôsobilé privodiť poškodenej stratu zamestnania, znevážiť ju v očiach jej nadriadenej, ako aj kolegýň, ale aj ďalších osôb. Ako už bolo vyššie uvedené, proti vôli poškodenej riaditeľka školy na preverenie doručeného listu zvolala poradu, v dôsledku čoho sa nepravdivé údaje o poškodenej stali verejne známymi (už pred konaním porady ho riaditeľka čítala s asistentkou R. za účelom zistenia jeho odosielateľa). O možnosti tohto šírenia nepravdivých údajov obžalovaný, aj vzhľadom na svoj intelekt a vzdelanie, musel vedieť a byť s ním uzrozumený. Preverenie oznámeného porušenia pracovnej disciplíny vo verejnej inštitúcii je totiž bežným postupom, pričom išlo o obec a školu s menším počtom zamestnancov. Predmetné nepravdivé údaje tak boli spôsobilé značnou mierou ohroziť aj vážnosť poškodenej u spoluobčanov, a to u ďalších zamestnancov školy (asi 36 osôb) a prostredníctvom nich a školskej rady tiež medzi ďalších obyvateľov obce (F. má 1436 obyvateľov), k čomu aj skutočne došlo (potvrdila to poškodená i svedkyne R. U. a A. S.).

Nepravdivé údaje oznamované obžalovaným v liste adresovanom manželovi poškodenej boli zase spôsobilé zničiť jej manželský a rodinný život. Manželská nevera, ktorá bola v liste nepravdivo tvrdená, je totiž jedným z najčastejších dôvodov rozvodu manželstva. Obžalovaný na zvýšenie uveriteľnosti nepravdivých tvrdení manipulatívne zneužil aj sledovaním zistené údaje o tom, že manžel poškodenej pracuje na kamióne a že poškodená chodí cvičiť do fitnesscentra, pričom jej trénerom je A. O.. V predmetnej veci nepravdivé údaje takéhoto charakteru môžu mať ešte závažnejší následok daný tým, že v prípade poškodenej a jej manžela ide o mladé manželstvo s maloletými deťmi, o čom obžalovaný bezpochyby vedel (poškodená bola aj jeho zamestnankyňou).

Prehliadnuť tiež nie je možné, že obžalovaný je súdnym exekútorom s vysokoškolským právnickým vzdelaním, u ktorého porušovanie osobnostných práv je potrebné posudzovať prísnejšie.

Z okolností, za ktorých k oznámeniu nepravdivých údajov došlo, je potrebné ďalej zdôrazniť jednak spôsob doručovania listov, ktoré bolo vykonávané utajovaným spôsobom a na ktoré zneužil svojho brigádnika, a jednak skutočnosť, že mu predchádzalo sledovanie poškodenej prebiehajúce minimálne od 17.05.2020 do 22.09.2020. Už na základe neho muselo byť obžalovanému zrejmé, že ním oznamované údaje sú nepravdivé, pričom vedomosť o nepravdivosti týchto údajov je zrejmá aj z SMS komunikácie medzi obžalovaným a B. K. a z ich výpovedí.

Z uvedeného je zrejmé, že trestný čin spáchal v priamom úmysle a tiež je zrejmý zámer obžalovaného sledovaný oznámením nepravdivých údajov, a to spôsobiť poškodenej závažnú ujmu minimálne

v zamestnaní a v rodine. Tento zámer bol pritom vyvolaný poľutovaniahodnými motívmi, čo vyplýva z SMS komunikácie obžalovaného s poškodenou, ktorý má zo strany obžalovaného sexuálny podtón, a tiež zo svedeckej výpovede R. B.. Pri stretnutí s R. B. mu mal obžalovaný k osobe poškodenej uviesť, že „ja ju platím a ona trká s trénerom“. Obžalovaný trestný čin spáchal v priamom úmysle.

Práve miera zavinenia pôvodcu zásahu je zásadným spôsobom spoluurčujúca a jedným z kľúčových hľadísk pre navýšenie relatívnej náhrady. Zodpovedá to aj jej základnému zmyslu, t. j. zmyslu satisfakčnému, keď potreba finančnej satisfakcie narastá v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, pretože vyššou mierou zavinenia je vždy neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv zosilnená (je zosilnená krivda, za ktorú má prísť zadosťučinenie). Navyiac, náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch má plniť aj preventívno-sankčnú funkciu. V tomto chápaní, zohľadňujúcim význam intenzity a miery zavinenia pri určení výšky relatívnej náhrady, je zásah do práva na ochranu osobnosti aj civilným deliktom a primerané zadosťučinenie je jednou z civilnoprávných sankcií, ktorá má odradzovať rušiteľov chránených osobnostných statkov a jeho možných nasledovníkov od protiprávneho konania, a byť nástrojom špeciálnej i generálnej prevencie, čo vyžaduje, aby išlo o sankciu patrične dôraznú a dostatočnú (primeranú) aj z tohto hľadiska (podrobnejšie nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 1586/09).

Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že primeranou je náhrada nemajetkovej ujmy v sume 5.000,- eur.

Preto odvolací súd jednomyseľne odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietol, a na podklade odvolania poškodenej zrušil výrok napadnutého rozsudku o náhrade škody a sám priznal poškodenej náhradu nemajetkovej ujmy v sume 5.000,- eur.
jednomyseľne

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.